

termelési egységek kialakítását, a korszerűbb módszerek alkalmazását.

Az új osztályvonásokat, s egyben a munkás-paraszt szövetség erősödését az is segíti, hogy a kereset nagysága, a társadalmi juttatások mértéke, és az életkörülmények közelednek az ipari munkássághoz. A falu és a város közötti különbségek nagyrányú csökkenése, a lakóhelyi viszonyok fejlődése, a lakóhelyi gyarapodása is jelentős hatással van a tudat fejlődésére.

A munkás-paraszt szövetséget erősíti az ipari és a mezőgazdasági üzemek kapcsolatainak szélesedése. Jelentősen hozzájárul ehhez az ipari eredetű anyagok mind nagyobb tömegű felhasználása a mezőgazdasági munkákban, a nagyobb nehézségekkel járó mezőgazdasági munkaszakaszokban az ipari munkásság közvetlen segítségével. Mind kevesebb az olyan parasztszál, amelyben csak mezőgazdasági foglalkozásúak vannak. A paraszti fiatalok jelentős százaléka ipari szakmunkássá válik, s a mezőgazdasági üzemekben is növekszik az ipari jellegű munkakörök száma.

A munka- és életkörülmények átalakulása ösztönző hatású az általános és szakmai műveltség növelésére. A politikai képzettség és aktivitás a pártszervezetek, a KISZ-szervezetek, a népfrontmozgalom tevékenysége következtében a parasztság körében is erőteljesen növekedett.

A közéleti aktivitás és jártasság fejlesztését szolgálják a termelőszövetkezeti demokrácia fórumai, a Hazafias Népfront rendezvényei, munkabizottságai s nem utolsósorban a tanácsai testületek és azok bizottságai. A közéleti gondok iránti érdeklődés, az áldozatkészség szintén a tudat fejlődését tükrözi.

Megyéni parasztságának sorában a pozitív tendenciák mellett negatív jelenségek is fellelhetők. A szakszövetkezeti gazdálkodási forma, a tanyai települési viszonyok, helyenként még a részes-, családi művelés maradványai visszahúzó erőként hatnak. A szőlő- és gyümölcsültetvényekkel rendelkezők, az evényi és háztáji gazdaságokban több állatot tartók kiugróan magas jövedelmét, és az ehhez kapcsolódó életmódját gyakran bírálják a termelőszövetkezeti parasztság és az ipari munkások körében. A női egyenjogúság érvényesítése a mezőgazdasági üzemekben lényegesen lassúbb, mint az iparban. A nagyobb gazdasági egységek kialakításával együtt még nem tudtuk megteremteni a termelőszövetkezeti demokrácia olyan fórumait, amelyek biztosítanák a tagság áttekinthetőségét a megnövekedett csoporttulajdon felett. A képviselői demokrácia még nem gyakorol alkora politikai aktivizáló hatást, mint a közvetlen demokrácia fórumai.

3. A megyei párttervezlet 1970-ben úgy határozott, hogy következetesen építsünk az értelmiség munkájára, a tudományos, műszaki haladásban, a tömegek kulturális színvonalának emelésében. Javítsuk a diplomások képzésének és továbbképzésének egységét, foglalkozunk a fiatal diplomások helyzetével. A beszámolósi időszakban a szellemi dolgozók száma mintegy 5 ezerrel növekedett a megyében. Több mint 53 ezres létszámmal az aktív keresők 24 százalékát képezik. Az utóbbi években gyarapodott a műszaki és agrárértelmiség száma. A szellemi dolgozók közelebb kerülnek az alapvető osztályokhoz, és oktató-nevelő-kulturális tevékenységükkel gazdagítják a munkásság és a parasztság műveltségét. Ugyanakkor politikailag és ideológiailag maguk is alakulnak, formálódnak.

Az állami oktatásban dolgozó több ezer pedagógus egyetértéssel fogadta a központi és a megyei pártbizottság határozatát az állami oktatás helyzetéről és továbbfejlesztéséről. A politikai egyetértés napjainkban válik fokozatosan a pedagógiai gyakorlatban is mérhető folyamattá. A közművelődés továbbfejlesztését szolgáló pártbizottságok is helyeslésre találtak az értelmiség körében.

Megyéni szellemi dolgozóinak soraiban számottevően emelkedett a tudományos minősítéssel rendelkezők száma. Az irodalom, a kézművészet és az előadóművészet képviselőinek színvonalas munkáját számos helyi és országos, sőt nemzetközi elismerés kísérte. Ugyanakkor magas azoknak a száma, akik képzés nélkül látják el munkájukat a termelésben és az oktató-nevelő munkában. Ez nagymértékben meghatározza a munka mellett tanulás, az esti és levelező oktatás jelentőségét.

A beszámolósi időszakban emelkedett az értelmiség világnézeti műveltsége. A marxizmus-leninizmus esti egyetemi oktatás keretében az egyetemeken, főiskolák, kutatóintézetek mintegy ezer dolgozója szerzett diplomát. Az elmúlt négy évben a tudományos minősítéssel, magas szintű művészi elismeréssel dolgozók sorában figyelemre méltóan növekedett a munkás-paraszt családokból az értelmiség soraiba kerültek száma.

Az értelmiség fejlődésével egyidejűleg arra is fel kell figyelni, hogy körükben is tapasztalhatók a szocializmus idegen eszmei hatásai. Ezek sorában a nacionalizmus, a kozmopolitizmus, a kispolgári életforma jelentkezésével együtt különösen veszélyesek azok az önző, személyeskedő, esetenként intrikáló megnyilvánulások, amelyek akadályozzák a párt-káderpolitikai törekvéseinek megvalósulását, a kutató-, oktató-nevelő és alkotómunkát. A kispolgári mentalitás még egyes értel-

miségeket tömörítő pártszervezetekben is fellelhető.

4. Megyénkben a kispolgárság létszáma viszonylag alacsony: 4400 kiskereskedő, 500 kiskereskedő és alig ezer, három hektárnál nagyobb területtel rendelkező parasztagazdaság működik, és emellett néhány százra tehető a szabadfoglalkozásúak száma. E társadalmi csoport munkájára, mindenekelőtt a lakosság jobb ellátását segítő szolgáltató tevékenységére, megfelelő korlátok között szükség van. A tisztességesen dolgozó többség elismerést élvez a lakosság körében, a harácsoló, a vagyonával kérkedő, a fennhéjázó kisebbség azonban gyakran vált ki jogos kritikát a pártbizottság körében és a társadalmi közéletben.

5. Az 1970-es párttervezlet feladatát adta, hogy pártunk nőpolitikai határozata szellemében segítsük a nők alkotmányos egyenjogúságának gyakorlati megvalósítását. Az eddigénél nagyobb számban vonjuk be őket a vezetésbe. A nők szakképzésének ösztönzése is fontos feladat. Az újjászervezett népmozgalmi tartalmi-szervezeti megerősödéséhez is adjunk támogatást.

Megyéinkben növekedett a nők foglalkoztatottsága, ugyanakkor változatlanul gondot jelent, hogy a termelésben foglalkoztatott nőknek csak kis része szakmunkás. Ez is hozzájárul a férfidolgozókkal szembeni hátrányos helyzetükhöz.

A beszámolósi időszakban kezdeményezésünkre több területen kaptak a nők helyi anyagi, szociális támogatást. A nők anyagi, szociális helyzetének megítélésében nagymértékben figyelembe kell vennünk a lakásprogram megvalósulását, a szolgáltatások jelentős fejlődését megyénk városain és községeiben. A gyermekintézmény-hálózat problémái, az idős családtagok szociális ellátottságának hiányosságai növelik a nők gondjait. Pozitívnak tartjuk, hogy a nőpolitikai határozat szellemében a központi és a tanácsai erőfeszítések mellett, mind több vállalat, intézmény, szövetkezet járul hozzá a nők élet- és munkakörülményeinek javításához.

Következtesen törekedtünk a nők közéleti tevékenységének szélesítésére, vezetői munkakörökbe helyezésére. A megyei ipari vállalatoknak és szövetkezeteknek vezetésében is több nőt találunk. Mezőgazdasági termelőszövetkezeteinkben az elnökhelyettesek közül 3 nő. Egyre több főgazonómus, főkertész és főkönyvelő kerül ki a nők sorából. A közigazgatásban, a megyei tanácsnál 3 osztályvezető és 4 csoportvezető nő dolgozik, a városi tanácsok tisztségviselői között 2, a községi, nagyközségi tanácsoknál 22, a járási hivataloknál a tisztségviselők sorában 2 nőt találunk. Az oktatástípusú területen az alsófokú oktatási intézmények vezetőinek 27 százaléka (38) a nő. A középfokú intézményeinkben kisebb az előrelépés, a vezetőknél csak 12 százaléka (6) nő. A legjelentősebb a fejlődés a közművelődés területén, ahol a vezetők 42 százaléka (32) nő. A nők vezetői munkakörbe kerülését — különösen a termelésben — változatlanul az objektív okok mellett szemléleti problémák is akadályozzák.

6. 1970-ben a párttervezleten elhatároztuk, hogy fokozzuk a felnőtt társadalom felelősségét az ifjúság neveléséért, a fiatalok társadalmi, közéleti tevékenységéért, foglalkozunk az ifjúság világnézeti, politikai nevelésével, erősítjük felelősségérzetét saját fejlődése iránt. Számot adhatunk arról, hogy a párt ifjúságpolitikai határozata és az ifjúsági törvény megvalósítása megyénkben szélesedő társadalmi összefogással megkezdődött. Mindenekelőtt pártszervezeteinkben, tanácsainkban rendszeresen foglalkozunk az ifjúság helyzetével. Ez annál inkább fontos, mert megyénk minden negyedik lakosa a 15—30 év közötti korosztályhoz tartozik. A beszámolósi időszakban emelkedett az ipari munkásfiatalok, a tanulók, a fiatal kutatók száma. Néhány új üzemünkben szinte kizárólag fiatalok dolgoznak.

Fokoztuk az ifjúság termelési aktivitását. A megye 420 ifjúsági brigádjában több mint 6 ezer fiatal dolgozik. Az ifjú mérnökök, technikusok, közgazdászok mozgal-

maiban, az újítások kidolgozásában és megvalósításában is szép eredményeket értek el. Az 1974-es őszi betakarításnál 25 ezer diák és több száz katonafiatal közel 300 ezer munkanappal 76 millió forint értéket mentett meg a népgazdaságnak. Az állami oktatás továbbfejlesztése keretében mind a nappali, mind az esti levelező tagozaton tanuló fiatalok döntő többsége eredményesen teljesíti a mennyiségileg csökkenő, de minőségileg növekvő követelményeket.

Fejlesztettük az ifjúság közéleti tevékenységét. Az elmúlt években megtartott ifjúsági és diákpárliak, a felelős közéleti magartatás kialakulását mutatják. Ugyanakkor az ifjúság helyenként irreális igényeket támaszt, és nem mindig önkritikus.

Az ifjúság élet- és munkakörülményeit is javítottuk. Az újonnan felépült lakásokat viszonylag magas arányban kapják a fiatalok, az oktató-nevelő munka tárgyi feltételeinek gyarapodása is munkájukat segíti. Fejlődött az ifjúsági klubok tevékenysége, ugyanakkor változatlanul nem kielégítőek a megyében az ifjúság sportolási lehetőségei.

Kedvezően változott az ifjúság világnézeti arculata. Az oktatási intézményekben a világnézeti nevelőmunka fejlesztése érezhető hatású.

7. A beszámolósi időszakban a megyei párt-vegrehajtóbizottság ülésein elemeztük a nemzetiségek helyzetét. Megállapítottuk, hogy a szocialista népi-nemzeti egység részeként eredményesen valósul meg pártunk nemzetiségi politikája a délszláv és a román lakosság körében. Biztosítottuk a nemzetiségek képviselőinek részvételét a választott testületekben, és harmonikus együttműködésük, munkálkodásuk a magyar lakossággal. Különös figyelmet fordítottunk a nemzetiségi kultúra ápolására. A nemzetiségi oktatás és művelődés, a nemzetiségi szakos pedagógusképzés különös súlyt szerez munkánkban.

★

A társadalmi viszonyok fejlesztésében feladataink a következők:

— A munkásosztály vezető szerepének továbbfejlesztése érdekében következetesen és folyamatosan biztosítjuk, hogy minden területen a munkások legalább számarányuknak megfelelően kerüljenek be a vezető testületekbe. A tehetséges fizikai munkásokat sokoldalú képzéssel tegyük alkalmasra vezető posztok betöltésére, a párt-, a tömegszervezeti, a tanácsai apparátusokban végződő tevékenységre. A közvetlen demokrácia fórumainak folyamatos működtetésével, illetve továbbfejlesztésével érjük el, hogy kérjék a munkások véleményét mind a munkahelyek, mind a lakóterületek összes fontosabb kérdéseinek, fejlesztési elgondolásainak kialakításánál, illetve eldöntésénél, és hasznosítsák javaslatukat. Törekedjünk arra, hogy a szocialista brigádok hármastársas

mindinkább megyénk összes dolgozóinak elfogadott magartatási normájává váljék.

— A munkás-paraszt szövetség a parasztság szocialista osztályvonásainak további erősítése érdekében politikai felvilágosító munkával tudatosítsuk azokat a nagy jelentőségű változásokat, amelyek a mezőgazdasági üzemekben a szocialista építőmunka hatására végbemennek. A közéleti aktivitás fejlesztésével erősítsük a lakóterület, az egész megye fejlődését szolgáló feladatok iránti érdeklődését, és tenni akarását. Keressük a termelőszövetkezetek egyesülésével kialakuló nagyobb termelőegységekben is a demokrácia érvényesítését szolgáló formákat. Céltudatosan szorgalmazzuk a tulajdonviszonyokban, illetve a lakóhelyi viszonyokban meglévő sajátos problémák, és az ebből adódó elmaradás felszámolását, és így a parasztság elmaradottabb rétegeit is zárkóztassuk fel az osztály növekvő színvonalához.

— Megyéink növekvő számú értelmiséginek szocialista jellemvonásait úgy fejlesztjük, hogy szélesítsük a politikai és ideológiai nevelőmunkát az értelmiségi területek sajátosságainak megfelelően. Az értelmiségi pártszervezetek, kommunisták türelmes, de határozott fellépésével szorítsuk vissza a kispolgári szokások és életfelfogások megnyilvánulásait, és marxizmus-leninizmus eszméitől idegen hatásokat. A marxista világnézetet minden területen érvényesítsük. Számoljunk fel a politikai és közéleti aktivitásban az értelmiség egyes csoportjai között meglévő egyenlőtleniséget. Nagyobb hatékonysággal támogassuk a munkás-paraszt származású értelmiségieket, hogy képességeik kibontakoztatásával a tudományos és művészeti tevékenységben is mind nagyobb teret kapjanak.

— A kispolgárság különböző csoportjainak közérdekű tevékenységét továbbra is támogatjuk, de szorítsuk vissza a szocialista normákkal ütköző megnyilvánulásokat.

— A nők és az ifjúság helyzetének további javítására minden területen következetesen biztosítjuk a vonatkozó párt- és kormányhatározatok végrehajtását. A vezető testületek újjá-választásánál érjük el, hogy azokban számarányuknak megfelelő helyet kapjanak. Szorgalmazzuk az egyenlő feltételek megteremtését a szakmunkások körében, a vezetési ismeretek elsajátításában.

— Továbbra is politikai jelentőségének megfelelő figyelmet tanúsítsunk a nemzetiségi lakosság sajátos igényei iránt, példamutatóan érvényesítsük területünkön a marxista-leninista nemzetiségi politikát.

IV.

A tanácsok és más állami szervek pártirányítása, tevékenysége

A megyei párttervezletnek a tanácsok és más állami szervek pártirányításával kapcsolatos határozatait lényegében végrehajtottuk. Segítettük az 1971. évi tanács-törvény eredményes végrehajtását és az államigazgatásra is kiterjedő új jogpolitikai irányelvek megismertetését, valamint gyakorlati alkalmazásának kibontakoztatását.

1. A párttervezlet határozatának megfelelően ügyeltünk arra, hogy az állami szervek pártirányításának fő módszere minden szinten az elvi politikai irányítás legyen. A megyei pártbizottság és a vegrehajtó bizottság ülésein az elmúlt években rendszeresen foglalkoztunk az állami szervek pártirányításának elvi és

gyakorlati kérdéseivel. Részletesen vizsgáltuk az országgyűlési és a tanácsválasztások politikai tapasztalatait, elemeztük az állami irányítás főbb területein folyó munkát: a területi tervezés, a területfejlesztés, a tanácsok felügyeletével végzett lakás-, egészségügyi, közoktatási és kulturális beruházások helyzetét. Oktatásügyi, művelődéspolitikai és egyéb kérdésekben értékeljük és segítjük kialakítani a tanácsok munkájának tartalmát. Áttekintettük a tanácsai tisztségviselők szakmai és politikai felkészültségének helyzetét, és meghatároztuk az ezzel összefüggő káderpolitikai feladatokat.

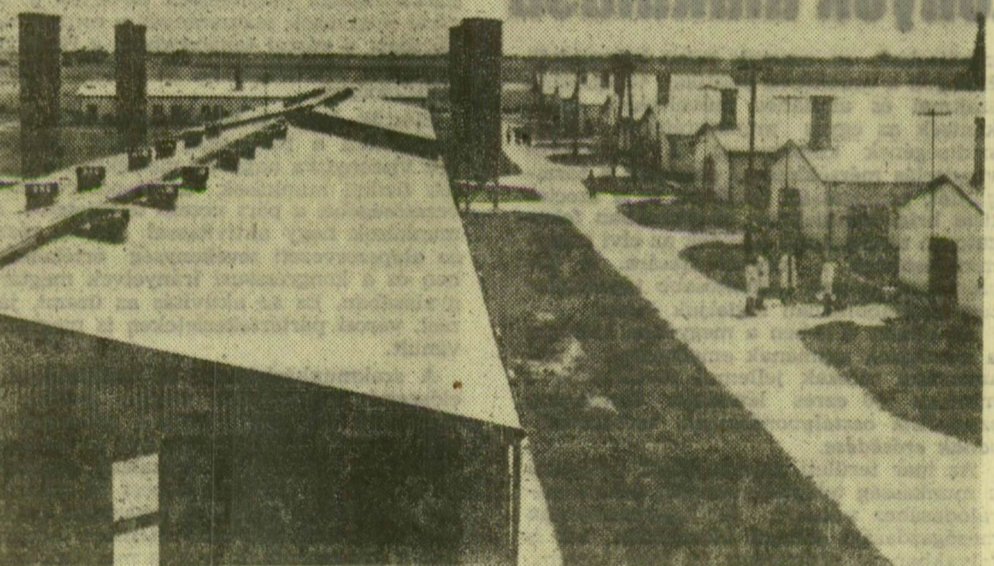
Az állami tevékenység más területeiről: az igazságügyi és belügyi szervek munkájáról, a közrend- és közbiztonság időszerű kérdéseiről is többször tájékoztottunk. Folyamatosan segítjük a honvédségi elő- és továbbképzési, valamint a hadkiegészítő tevékenységet. Biztosítottuk a fegyveres testületek egymás közötti és a polgári szervekkel szükségessé vált kapcsolatainak koordinálását.

Sikerült javítani a városi és járási pártbizottságok állami szerveket irányító tevékenységét. A községi pártbizottságok és pártvezetőségek tanácsokat irányító munkájában — főleg a munkamódszert illetően — még nem mindenhol tudtuk felszámolni a bizonytalanságot.

A párt- és állami szervek apparátusainak munkakapcsolatában megyei, városi és járási szinten egyaránt a korábbinál kevesebb súrlódás fordult elő.

2. A beszámolósi időszakban az új választójogi törvény alapján megtartott országgyűlési és két tanácsági választást eredményesen valósítottuk meg. A választásokat előkészítő politikai munka tartalmát a X. pártkongresszus és a megyei párttervezlet határozatai alapján alakítottuk ki.

A jelölő gyűléseken a választásra joga-

1971. július: A Gorzsa Állami Gazdaság Igási hibridszertés-telepe